

## МЕРКИТЕ ЗА ИЗЛИЗАНЕ ОТ КРИЗАТА – СУБВЕНЦИЯТА – ПУБЛИЧНО-ЧАСТНОТО ПАРТНЬОРСТВО

Свидетели сме на активизиране на усилията на Правителството да предприеме мерки за намаляване влиянието на световната финансова криза върху българската икономика и паралелно да се възползва максимално от възможностите за съфинансиране на проекти по линия на различните фондове на Европейския съюз. Същевременно различни специалисти изказват своето мнение и дават своите предложения от своята позиция. Характерните аспекти на ситуацията в момента са::

- Липсва макрорамката, в която да се отчете тежестта на всеки участник в икономическия живот на страната и очакваното влияние върху него. Вследствие на това може да се очаква отново дебалансиране на икономиката и нуждата отново да се предприемат спешни мерки, когато настъпят конкретни събития. За пореден път се доказва невъзможността да се изпреварват събитията чрез задълбочени и мащабни анализи и да се решават проблемите в движение, на момента, без анализ на произхода им, без оценка на факторите с приоритетно влияние върху тях, без моделиране на варианти за тяхното решаване;
- Европейският съюз въведе прилагането на проектния подход при търсене на съфинансиране по линия на Структурните фондове за решаване на конкретни проблеми. При тези с инвестиционен характер се изисква задължително оценка на рисковете, анализ на чувствителността на проекта по отношение на рисковите фактори. Не се изискват словестни доказателства, а такива основаващи се анализа на възможно най-пълни финансово-икономически модели и при това за целия жизнен цикъл на проекта. Този подход значително повишава надеждността на проекта и позволява да се дефинират и да се планират мерки за превантивен контрол (контролинг) и да се предприемат изпреварващи мерки за намаляване влиянието на един или друг задействан рисков фактор;
- Проектният принцип при изработване на общинските бюджети остана добро пожелание. Общините все още разчитат на субсидията, като източник на безвъзмездни средства за решаване на текущите си проблеми. По този начин се опорочава подхода за финансиране на дейности в условията на пазарна икономика. Създават се възможности за политическо и икономическо лобиране, за въвеждане на политически елемент при решаване проблемите на общините. Това скъсява хоризонта на целите в рамките на изборните мандати, лишава общините от така мечтаната свобода за прилагане на различни методи при провеждане на своята икономическа и социална политика, обезверява се населението във реализирането на изборните обещания, разчита се на ореола на избраните депутати;

### Субсидия - субвенция

**Субсидията** е безвъзмездна финансова помощ, която се предоставя от Правителството на местните органи на властта. Субсидията се използва от Правителството за определяне на направлението и характера на изразходването както на предоставяните средства, така също и на изразходването на собствените средства на местните органи на власт. Системата на субсидията е важно средство/инструмент за финансов контрол на местните органи и за регулиране на икономическите и социалните процеси.

**Субвенцията** е възмездна финансова помощ, която се предоставя от Правителството за конкретни проекти, програми. При нарушаване на условията за предоставянето на субвенцията, тя подлежи на връщане. Предоставянето на субвенцията предполага дялово

участие на правителството, което означава, че местните органи на власт трябва също така да изразходват определен обем собствени средства.

Формите на предоставянето на субвенцията са най-различни, например:

- Финансови помощи при определени условия
- Намаляване/освобождаване на данъци
- Преференциални кредити, кредити при преференциални условия
- Възстановяване на определени разходи, такси и т.н.
- Дори в наредба № 994/98 на Европейския парламент от 7 май 1998 год. относно приложението на чл. 87 и 88 на Договора за учредяване на Европейския съюз се допуска прилагането на субвенцията при:
- Стимулиране развитието на определени икономически направления или икономически области;
- Стимулиране важни мероприятия от общ европейски интерес или за отстраняване на значителни нарушения в икономическия живот на някоя от страните-членки;

Всяко Правителство на Германия прави отчет пред Парламента за дейността си в областта на субвенциите по време на своя мандат.

Това означава, че чрез субвенцията не само не се нарушават основните принципи за равнопоставеност и конкурентноспособност на Договора за членство в ЕС, но се хармонизира и практиката за прилагането на пазарно ориентирано подходи за подпомагане на публичната власт, а чрез нея и местната икономика. Същевременно субвенцията изисква ясно дефинирани приоритети от общините в съответствие с националните, много предварителна работа по доказване размера на необходимата субвенция при спазване на правилата на пазарната икономика и на Европейския съюз в областта на финансовите помощи.

#### **Изводи:**

- Субвенцията е широко приложима практика в Европа;
- Субсидията е характерна повече за централизирано управление, а субвенцията при децентрализация на права и отговорности към местната власт;
- При субвенцията логично трябва да се прилага проектния принцип при решаване на икономически и социални проблеми. Това отговаря напълно на приетите от Министерството на финансите „Методически указания за подготовка и изпълнение на инвестиционни проекти” от 09.08.2007 год.
- Прилагането на субвенцията позволява да се оцени предварително ефективността от предоставените и набраните финансови средства/ресурси, в т.ч. и от частния сектор;
- Субвенцията предполага по-широко приложение на публично-частното партньорство, поради целевата насоченост на предоставените от Правителството финансови ресурси на местната публична власт и конкретно дефинирани условия за тяхното изразходване;

- Субвенцията изисква местната власт/общините и Правителството, в лицето на Министерството на финансите да се договарят като предприемачи по отношение размера, условията и сроковете за предоставяне на финансова помощ, като договарянето се базира на прецизни финансово-икономически модели за всеки отделен проект, с доказване ефективността на предоставените, собствените и привлечените финансови средства;
- Чрез прилагането на субвенцията при подпомагане на местната власт по-лесно ще се премине към отдавна обявената децентрализация на публичната власт;
- В общините трябва да се създадат силни отдели за работа по проекти, което ще спомогне и по-лесно усвояване на средствата по Структурните фондове, Кохезионния фонд и другите фондове и програми на Европейския съюз;

От гореизложеното следва, че трябва да сме благодарни на световната финансовата криза и нейното икономическо отражение в България, че ни принуждава да подредим отношенията и подходите в управлението на Държавата в съответствие с икономическото състояние и заложените перспективи и стратегии за развитието на страната.

05.01.2009

Александър Трифонов СМС